

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่มีผลต่อความสามารถ
ในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคม
ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบุตาวงษ์ จังหวัดบุรีรัมย์*

The Effects Creative Art Activities for Multi-age Groups on
Understanding Ability of Young Children towards Patterns
and Relationship and Social Behaviors; Ban Butawong
School in Buriram Province

กัลยารัตน์ ประเสริฐศรี, วัฒนา มัคคสมัน และพัชรี ผลไยธิน
Galyarat Prasertsri, Wattana Makkasman and Pacharee Pholyotin
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: galyarat@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและ
ความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ
และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอายุ 4 และ 5 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2
และ 3 โรงเรียนบ้านบุตาวงษ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 คน
ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
แบบกลุ่มคละอายุที่ส่งเสริมความสามารถในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของ
เด็กปฐมวัย แบบทดสอบความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม
ทางสังคมของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ มัถยฐาน พิสัย และการทดสอบ Non-
parametric (Sign-test)

*ได้รับบทความ: 24 ตุลาคม 2562; แก้ไขบทความ: 1 มีนาคม 2564; ตอปรับตีพิมพ์: 31 มีนาคม 2564

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์; แบบรูปและความสัมพันธ์; พฤติกรรมทางสังคม; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were: 1) to compare the abilities to understand patterns and relationship of preschool children before and after undertaking the creative art activities multi-age group; 2) to compare social behaviors of preschool children before and after undertaking the multi-age group creative art activities. The sample obtained by cluster random sampling comprised 17 preschool children, 4 and 5 years old, studying in kindergarten 2 and kindergarten 3 levels in the first semester of the 2019 academic year at Ban Butawong School in Buriram province. The instruments were the handbook and experience plans for creative art activities multi-age group that enhance patterns and relationship and social behaviors of preschool children, a patterns and relationship, and a social behavior observation form. Statistics Non-parametric (Sign-test) for data analysis were the median, inter-quartile range.

The results showed that:

1. The ability to understand patterns and relationship of preschool children after undertaking the multi-age group creative art activities was significantly higher than their counterpart ability before undertaking the activities at the .05 level.

2. The social behaviors of preschool children after undertaking the multi-age group creative art activities were significantly higher than their counterpart scores before undertaking the activities at the .05 level.

Keywords: creative art activities; patterns and relationship; social behavior; preschool children

1. บทนำ

เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยควรเอาใจใส่ดูแลเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ มีโอกาสตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา ทดลอง และค้นพบด้วยตนเอง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, หน้า 1) ในส่วนของการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นความสามารถในการรับรู้ จดจำ และเข้าใจแบบของรูปที่มีรูปร่าง ขนาด สี ที่สัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกด้วยการวางแบบรูปให้เหมือนแบบรูปที่กำหนดหรือสร้างแบบรูปตามความคิดของตัวเองสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย การที่เด็กได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือให้ค้นพบกฎของการจัดรูปแบบหรือลวดลาย หรือจัดตามกฎของรูปแบบนั้นๆ ด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาการจำแนกด้วยสายตา การได้ยิน เด็กได้ฝึกสังเกต ฝึกทำตามแบบและต่อแบบให้สมบูรณ์ สร้างแบบของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กเกิดความสนุกสนานกับกิจกรรมที่ทำ ซึ่งสอดคล้องกับที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ระบุว่า การที่เด็กมีความเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ทางคณิตศาสตร์อัน ได้แก่ สังเกต คาดการณ์ และให้เหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านการคาดการณ์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2553, หน้า 5-7)

พฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีโดยการกระทำหรือคำพูด ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการร่วมมือ (อริสา โสคำภา, 2551, หน้า 6) และพบว่าปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในช่วงปฐมวัยที่เด็กเริ่มเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัวเริ่มแสวงหาเพื่อนวัยเดียวกัน ในขณะที่ยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ต้องการให้ผู้อื่นสนใจตัวเองมากกว่า สนใจผู้อื่น ทำให้การคบเพื่อนวัยเดียวกันประสบปัญหาขึ้น โดยเฉพาะในชั้นเรียนแบบคละอายุที่จัดการเรียนรู้สำหรับเด็กต่างชั้นต่างกลุ่มอายุและต่างระดับความสามารถ ซึ่งเรียนอยู่ในห้องเดียวกันกับครูคนเดียวกัน และในปัจจุบันสถานการณ์ครูไม่ครบชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กทำให้ต้องจัดชั้นเรียนแบบคละอายุในหลายระดับชั้น รวมทั้งในระดับปฐมวัยด้วย ในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันร่วมกันของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนคละอายุที่เด็กๆ ในชั้นจะมีช่วงห่างของอายุที่แตกต่างกันมากกว่า ในชั้นเรียนแบบปกติ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 7-10) การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กๆ มีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยให้เด็กเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันได้อย่างราบรื่นและมีความสุข อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมต่อไป (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2555, หน้า 44-49)

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่จัดในชั้นเรียนคละอายุเป็นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่ครูจัดเด็กกลุ่มเล็กประมาณ 3-5 คนและสมาชิกในกลุ่มประกอบด้วย เด็กระดับอายุต่างกัน

ได้ร่วมกันลงมือทำกิจกรรม กับวัสดุ-อุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ เพื่อให้เด็กมีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมร่วมมือกัน ช่วยเหลือและแบ่งปัน เกิดความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ตลอดจนพัฒนาภาษาจากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในขณะทำงานและอธิบายถึงผลงาน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 25)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่มีต่อความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งคาดว่าผลจากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง ประชากรคือ เด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 2-3 โรงเรียนบ้านบุตาวงษ์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 2-3 โรงเรียนบ้านบุตาวงษ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

จำนวน 17 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่ส่งเสริมความสามารถในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่มีผลการประเมินมีค่าเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบเชิงปฏิบัติวัดความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2 (4 ปี) ประกอบด้วย ชุดคำถามทั้งหมดจำนวน 3 ตอน ทั้งหมด 10 ข้อ เป็นการประเมินโดยให้ผู้รับการประเมิน เรียงแบบรูปตามแบบรูปที่กำหนดให้ ซึ่งแบบทดสอบฉบับที่ 1 สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2 (4 ปี) มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.50-0.83 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.33-0.66 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และฉบับที่ 2 สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 (5 ปี) ประกอบด้วย ชุดคำถามทั้งหมดจำนวน 4 ตอน ทั้งหมด 10 ข้อ เป็นการต่อแบบรูปจากแบบรูปที่กำหนดให้และสร้างแบบรูปตามความคิดของตนเอง แบบทดสอบฉบับที่ 2 สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 (5 ปี) มีค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.50-0.66 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33-0.66 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

3. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 สำหรับสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 2 (4 ปี) มีเกณฑ์ในการให้คะแนน 3 ระดับ คือ 1) ดี หมายถึง แสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับสถานการณ์ทุกครั้งได้ โดยมีผู้คอยแนะนำ 2) พอใช้ หมายถึง แสดง

พฤติกรรมเหมาะสมกับสถานการณ์บางครั้งได้ โดยมีผู้คอยแนะนำ 3) ปรับปรุง หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม และฉบับที่ 2 สำหรับสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล 3 (5 ปี) มีเกณฑ์ในการให้คะแนน 3 ระดับ คือ ดี หมายถึง แสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับสถานการณ์ทุกครั้งได้โดยตัวเอง 2 คือ พอใช้ หมายถึง แสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับสถานการณ์บางครั้งได้โดยตัวเอง 1 คือ ปรับปรุง หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม โดยแบบสังเกตพฤติกรรมทั้ง 2 ฉบับ ครอบคลุมใน 3 พฤติกรรม คือการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การร่วมมือ ซึ่งแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมฉบับที่ 1 สำหรับสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 (4 ปี) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมฉบับที่ 2 สำหรับสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 3 (5 ปี) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยของคะแนนความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ คะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังจัดกิจกรรม โดยใช้สถิติทดสอบ Non-parametric (Sign-test) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงปฏิบัติในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย มาทดสอบ นำแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคม มาสังเกตพฤติกรรมกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ
2. ดำเนินการทดลองโดยจัดกิจกรรม

ศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่ส่งเสริมความสามารถในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ในช่วงเวลา กิจกรรมสร้างสรรค์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่ส่งเสริมความสามารถในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3. นำแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงปฏิบัติในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยฉบับเดิม มาทดสอบกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมฉบับเดิม มาสังเกตพฤติกรรมเด็กกลุ่มตัวอย่าง หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ

4. นำผลคะแนนที่ได้จากการวัดหลังการทดลองไปเปรียบเทียบกับผลคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่มีต่อความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบุตาพงษ์ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้

1. คะแนนความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

คนที่	คะแนน หลังการจัดกิจกรรม	คะแนน ก่อนการจัดกิจกรรม	ผลต่าง	เครื่องหมาย	
				บวก	ลบ
1	8	7	1	+	
2	6	4	2	+	
3	10	9	1	+	
4	5	2	3	+	
5	7	6	1	+	
6	6	3	3	+	
7	8	6	2	+	
8	6	2	4	+	
9	7	5	2	+	
10	9	8	1	+	
11	7	4	3	+	
12	5	2	3	+	
13	6	4	2	+	
14	7	5	2	+	
15	9	8	1	+	
16	7	3	4	+	
17	4	2	2	+	
รวม	117	80	38	17	
ค่ามัธยฐาน	7	4	2		
ค่าพิสัย	6	7	3		

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่า เข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ก่อนจัดกิจกรรม มีมัธยฐานของคะแนนความสามารถในการ ศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุเท่ากับ 4 ค่าพิสัย

เท่ากับ 7 ค่ามัธยฐานของคะแนนที่ได้หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ เท่ากับ 7 ค่าพิสัยเท่ากับ 6 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้การทดสอบทดสอบ Non-parametric (Sign-test) สรุปได้ว่า ความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังจัด

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ สูงกว่า ก่อนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

คนที่	คะแนน หลังการจัดกิจกรรม	คะแนน ก่อนการจัดกิจกรรม	ผลต่าง	เครื่องหมาย	
				บวก	ลบ
1	25	23	2	+	
2	16	13	3	+	
3	26	23	3	+	
4	14	10	4	+	
5	17	15	2	+	
6	18	17	1	+	
7	15	14	1	+	
8	16	13	3	+	
9	15	13	2	+	
10	27	25	2	+	
11	22	20	2	+	
12	19	17	2	+	
13	25	23	2	+	
14	25	23	2	+	
15	21	17	3	+	

คนที่	คะแนน หลังการจัดกิจกรรม	คะแนน ก่อนการจัดกิจกรรม	ผลต่าง	เครื่องหมาย	
				บวก	ลบ
16	23	20	3	+	
17	20	17	3	+	
รวม	344	301	41	17	
ค่ามัธยฐาน	19	17	2		
ค่าพิสัย	11	15	3		

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่ามัธยฐานของคะแนนความพฤติกรรมทางสังคมก่อนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุเท่ากับ 17 ค่าพิสัยเท่ากับ 15 ค่ามัธยฐานของคะแนนที่ได้หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุเท่ากับ 19 ค่าพิสัยเท่ากับ 11 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้การทดสอบ Non-parametric (Sign-test) สรุปได้ว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผลการวิจัย

ความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า

ความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย สามารถส่งเสริมได้ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการฝึกดู รับรู้และชื่นชมความงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว หรือมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกต การฝึกบรรยาย อธิบายลักษณะและพัฒนาให้เด็กจดจำรูปแบบหรือลวดลายนั้นผ่านขั้นตอนการดูงานศิลปะเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ การลงมือปฏิบัติเลือกและนำวัสดุต่างๆ มาสร้างเป็นผลงานศิลปะ สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget (1896-1982, อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2553) คือ ให้เด็กเรียนรู้โดยให้โอกาสเด็กในการเล่น สำรวจ ทดลอง มีโอกาสเลือก ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองตามความสามารถทางสติปัญญา และสอดคล้องกับพรพิไล เลิศวิชา (2552, หน้า 38) ได้กล่าวถึง การฝึกฝนความสามารถทางด้านแบบแผนของรูปทรงและลวดลาย

(Pattern) ของเด็กวัยอนุบาลที่เรียนรู้โดยเริ่มจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ลักษณะของลูกแก้ว ลายบนเสื้อผ้า ลายบนผ้าพันคอ รูปทรงของเล่น ฝึกลอกแบบลวดลายต่างๆ และสร้างลวดลายง่ายๆ ขึ้นมาด้วยตัวเอง ซึ่งเห็นได้จากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ ในแต่ละชั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส สังเกต วัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาทำกิจกรรมศิลปะและครูได้ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกบรรยายลักษณะไม่ว่าจะเป็นสี รูปร่าง ขนาด และเด็กยังมีโอกาสได้ชื่นชมงานศิลปะ ได้รับความสวยงาม เกิดแรงบันดาลใจ มองเห็นแบบรูปหรือลวดลาย มีโอกาสได้บรรยายลักษณะของสิ่งต่างรอบตัวผ่านชิ้นงานศิลปะที่ครูนำมาให้ดู ด้วยการตอบคำถาม เช่น รายละเอียดในงานศิลปะที่ผู้เรียนได้ดูมีอะไรบ้าง แต่ละส่วนทำมาจากอะไร ซึ่งผู้เรียนชั้นอนุบาล 2 และอนุบาล 3 ก็จะตอบรายละเอียดที่พบในงานศิลปะ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นแบบรูปหรือลวดลายที่ซ่อนอยู่ในงานศิลปะนั้น และเมื่อผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้มองเห็น บรรยาย จดจำ แบบรูปหรือลวดลายที่ซ่อนอยู่ในงานศิลปะที่ครูนำมาให้ดูแล้ว ผู้เรียนยังได้มีโอกาสลองวางแบบรูป หรือต่อแบบรูปให้เหมือนหรือเข้าชุดกับแบบรูปที่ปรากฏในรายละเอียดของผลงานศิลปะด้วยการที่ครูใช้คำถาม เช่น ถ้าเรียงลูกปัดมาแบบนี้แล้ว ลูกปัดที่อยู่ถัดจากนี้จะเป็นลูกปัดสีอะไร หรือรูปร่างอะไร หรือลักษณะการวางจะวางในลักษณะอย่างไร ต่อไป สอดคล้องกับการส่งเสริมความสามารถในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ ตามที่นิตยา ประพฤติกิจ (2541, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า

การทำให้เด็กจดจำและตระหนักในเรื่องแบบรูปหรือลวดลายอาจทำได้โดยการใช้ของจริงรูปภพลายจักสานต่างๆ สัญลักษณ์และภาพวาดโดยการให้เด็กฝึกดูหรือสังเกตใช้คำถามให้เด็กฝึกบรรยายฝึกต่อให้สมบูรณ์และฝึกทำตามแบบ

คะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม ของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ว่า

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุนั้น เป็นกิจกรรมทางศิลปะที่ครูจัดขึ้นให้เด็กเป็นกลุ่ม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มประกอบด้วยเด็กระดับอายุต่างกันได้ร่วมกันกำหนดข้อตกลง มีโอกาสร่วมคิดสร้างสรรค์แรงบันดาลใจวางแผนกำหนดรูปแบบของชิ้นงานก่อนลงมือกระทำกับวัสดุอุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ จนเกิดเป็นผลงานของกลุ่ม มีการนำเสนออธิบายผลงาน ร่วมกันจัดแสดงผลงาน สอดคล้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม ตามทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของ Erik (นุชลี อุภักย์, 2555, หน้า 57) ได้ระบุไว้คือ ให้โอกาสเด็กได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากจะทำให้เด็กได้สำรวจตรวจสอบความสามารถของตนเองและเกิดความมั่นใจที่จะทำกิจกรรมต่างๆ และในขณะที่ให้เด็กได้ทดลองทำกิจกรรมด้วยตนเองนั้นครูควรให้โอกาสปรับปรุง เสริมพฤติกรรมทางสังคมนั้นๆ ให้

มีความถูกต้อง มั่นคง นอกจากนี้ ควรรับฟังและทำความเข้าใจความคิดและจินตนาการของเด็ก โดยให้การสนับสนุนความคิดและจินตนาการที่ดี และไม่ควรตำหนิความคิดหรือจินตนาการของเด็ก และสอดคล้องกับพัชรี ผลโยธิน (2546) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดใจผู้เรียนระดับอนุบาลเป็นอย่างมาก ถ้านำมาจัดในรูปแบบให้ผู้เรียนมีโอกาสทำร่วมกันในกลุ่มย่อยประมาณ 3-5 คน จะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการร่วมมือของผู้เรียน แต่ทั้งนี้ครูจะต้องให้เวลาและโอกาสผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปัน ประนีประนอม มีส่วนร่วมในการทำงานจนบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน ดังจะเห็นได้จากในขั้นตอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการนำสู่การเรียนรู้ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้สมาชิกในกลุ่มระดับอายุต่างกัน เมื่อแบ่งกลุ่มได้แล้ว ครูจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือในห้องเรียนของในระดับชั้นอนุบาล 3 ในการเรียกผู้เรียน ที่ได้สัญลักษณ์กลุ่มเดียวกันมารวมกลุ่มกันแล้ว ครูแนะนำกิจกรรม สังเกตวัสดุอุปกรณ์จากผู้เรียน เช่น การแบ่งปันวัสดุอุปกรณ์ให้ผู้อื่นด้วย การขยับที่นั่งให้ผู้อื่น ในขั้นตอนการดูงานศิลปะเพื่อสร้างแรงบันดาลใจตลอดจนการช่วยเหลือในการหยิบจับอุปกรณ์ และร่วมกันวางแผน ระหว่างระดับชั้นอนุบาล 3 กับระดับชั้นอนุบาล 2 ในการสร้างงานศิลปะ ตลอดจนการช่วยเหลือและร่วมมือกันในการเก็บวัสดุอุปกรณ์เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม สอดคล้องกับเบญญา แสงมลิ (2545, หน้า 63) ที่ได้กล่าวไว้ คือ การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มผู้เรียนจะรู้จักการแบ่งปัน

เครื่องมือเครื่องใช้ ได้แสดงความคิดเห็นได้ตัดสินใจและการให้การยอมรับ นอกจากนั้นยังเรียนรู้สิทธิความเป็นเจ้าของข้อคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น ผู้เรียนจะมีกิริยาสัมพันธ์ต่อกันเรียนรู้การเป็นผู้นำผู้ตามและเรียนรู้ความสำคัญของการร่วมมือกันและควบคุมตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้เมื่อได้มีอิสระในการเลือกวัสดุและการใช้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามถนัด

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในขณะทำการทดลอง

1.1 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

บรรยายถึงความสวยงามของงานศิลปะและสิ่งต่างๆ ในมุมมองของตนเอง และครูต้องสนทนาพูดคุยกับเด็กว่าความสวยงามที่เรามองเห็นนั้นจะแตกต่างกันก็ไม่ใช่สิ่งที่ผิดเพราะความสวยงามของสิ่งต่างๆ ขึ้นอยู่กับความชอบของแต่ละบุคคล

1.2 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วม

แสดงความคิดเห็นในการวางแผน และการกำหนดรายละเอียดของชิ้นงานของกลุ่ม โดยใช้คำถามกระตุ้นเชิญชวนให้ผู้เรียนได้ร่วมพูดคุยกันภายในกลุ่มได้แสดงออกถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ผ่านการทำงานศิลปะร่วมกัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่มีเด็กคละอายุทั้งเด็กชั้นอนุบาล 2-3 และเมื่อเด็กได้แสดงความคิดเห็นออกมาครูควรแสดงออกให้เด็กรับรู้ว่าคุณยอมรับในความคิดเห็นนั้น เช่น ตั้งใจฟังสิ่งที่เด็กพูด กล่าวชมเชยในความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ของเด็กด้วยความจริงใจ

1.3 ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือ

ทำงานศิลปะตามความคิดที่แต่ละกลุ่มได้วางแผน

ร่วมกันไว้อย่างอิสระ และเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ในระหว่างทำกิจกรรม ครูควรให้กำลังใจให้ผู้เรียน เห็นว่าในการลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ปัญหาอาจ เกิดขึ้นได้เสมอเป็นเรื่องปกติ ครูต้องไม่ตำหนิ แต่ควรใช้คำพูดเพื่อให้มองเห็นปัญหาและช่วยกัน แก้ไข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

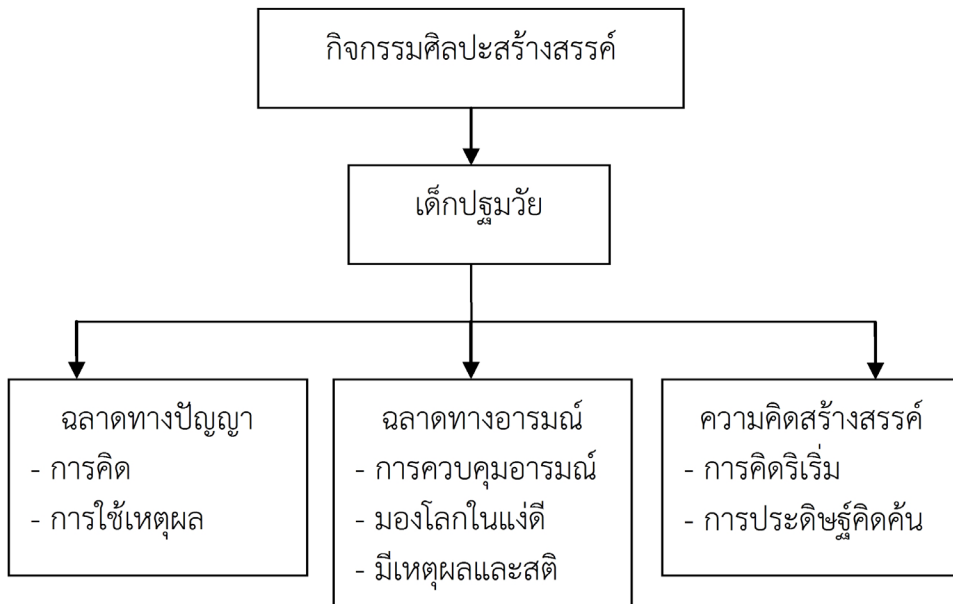
2.1 ควรมีการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุ ที่ส่งเสริมด้านอื่นๆ เช่น ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การยอมรับและเคารพ ในความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น

2.2 ควรมีการส่งเสริมความสามารถ

ในการเข้าใจแบบรูปและความสัมพันธ์ และ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัด กิจกรรมอย่างอื่น เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวและ จังหวะ กิจกรรมการอ่านนิทาน เป็นต้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์แบบกลุ่มคละอายุที่มีผลต่อความ สามารถในการเข้าใจแบบรูปความสัมพันธ์และ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านบุ ตาวงษ์จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ พัฒนา 3 ด้าน ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2542). *การฝึกวินัยเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บัค.
- จิตตินันท์ เตชะคุปต์. (2555). หน่วยที่ 5 พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย. *ประมวลสาระชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิตยา ประพศุทธิกิจ. (2541). *คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นุชลี อุบภัย. (2555). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจา แสงมลิ. (2545). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2552). *สอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิด Brain-based Learning*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- พัชรี ผลโยธิน. (2546). *กิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือของเด็กอนุบาล*. เข้าถึงได้จาก http://kidsquare.com/content/content_detail.php?id=1042&catid=379
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2553). *คู่มือกรอบมาตรฐานการเรียนรู้คณิตศาสตร์ปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *คู่มือหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2553). *การวัดและประเมินผลแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- อริสา โสคำภา. (2551). *พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง*. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.